

ИСТОРИИ

ПУЛЬС МИРУ НА ДОНБАСІ

ЯРОСЛАВ МІНКІН

"Спільний важкий досвід допомагає побачити спільне між нами. Це стає основою діалогу"

Від початку збройного конфлікту на сході України, понад мільйон мешканців цих територій стали переселенцями та біженцями. Для багатьох із них інтеграція в нових містах та громадах стала справжнім випробуванням, яке триває і досі. Для «Пульсу миру» про переїзд зі сходу України на захід розповів Ярослав Мінкін, громадський активіст, якому вдалося перенести до Прикарпаття досвід активізму з Луганська.

«Правила життя» — формат, у якому ми надаємо слово мешканцям та мешканкам Донбасу, а також людям, які відіграють важливу роль у процесі миробудування.

Зараз я мешкаю в Івано-Франківську. Практично вся наша команда — це люди з інших регіонів, крім, можливо, одного чи двох людей. Ми створили тут молодіжний правозахисний ресурсний центр «Стан», і наразі працюємо не лише з Прикарпаттям, а й загалом із людьми з різних куточків України, насамперед із мешканцями невеликих міст та селищ.

Наша мета — просувати тему прав людини та допомагати людям ставати сміливішими, вчитися досягати соціальних змін. Ми також допомагаємо вразливим групам — ветеранам, переселенцям, проте ми є не сервісною організацією, а, радше, освітньою. Третя наша мета — це просування культурної різноманітності та мирного діалогу, який би допомагав суспільству ставати міцнішим.

Люди, які залишали території Донбасу, їхали здебільшого або туди, де мали знайомих, або туди, де вже побували, тому так багато переселенців у Києві, Харкові й Одесі. Але деякі вирішували поїхати якнайдалі. Тож ті, хто потрапили до Франківська, здебільшого якраз і хотіли поїхати якнайдалі географічно, щоб вже точно не повернутися.

Причина, з якої я вирішив поїхати, дуже проста: ще на початку березня (2014-го року — ред.) знайомі міліціонери сказали, що мені зараз краще вдома не ночувати, саме це стало сигналом. Я, напевно, був першою людиною в Івано-Франківську, яка переїхала з Донбасу через політичні переслідування. На той момент всі організації допомагали переселенцям із Криму, а мені сказали, що не розуміють, навіщо я приїхав, у нас же усе гаразд. Але буквально за кілька місяців усе змінилося.

Найскладніше після переїзду — звикнути, що всі починають працювати дуже пізно, о 10-й ранку. Коли ти мешкав у пролетарському, робітничому місті, де все починалося за дзвінком о 8-й ранку, важко було призвичаїтися до іншого ритму. Найлегше було почати все спочатку. **На мою думку, простіше було тим, хто переїжджав до війни, до них не ставилися одразу упереджено, не вважали, що вони там усі «сепари».** Зараз на невідконтрольних територіях не залишилося жодного з моїх друзів. Люди постійно їдуть, зокрема через політичні переслідування. Іноді здається, що залишаються тільки ті, хто вирішив померти на своїй землі.

Зараз часто кажуть, що в Україні все намарно, і що далі немає куди йти, я наводжу цим людям приклад інших пострадянських країн. Доки не побачиш Таджикистан, чи Білорусь, чи навіть Молдову, не зрозумієш, що Україна — це політичний феномен. Ми єдина країна, яка може продемонструвати успіх у демократичних змінах. Ми єдина країна, яка мала дві революції та обидві перемогли. **І в Україні сформувався великий прошарок інтелігенції — інтелектуалів, активістів, креативного класу — людей, які змінюють світ по-новому.**

Чому важливо про це говорити? Тому що зараз дедалі більше стає всілякої дезінформації про нас, про те, що в Україні є тільки націоналісти. Звісно, все непросто. Так, є корупція. Звісно, є бідність. І можна зрозуміти, ми перебуваємо на фронті, на розломі між Росією та Європою. Але Україна, попри репресії впродовж попередніх століть, знову змогла сформувати велике громадянське суспільство, зібрати інтелектуалів, людей, які можуть говорити на весь світ і яких не соромно слухати та хочеться підтримувати.

Почасти про це був один із наших проєктів — віртуальний музей Луганської культури та активізму 2004–2013. Можна подивитися, скільки художників та артактивістів працювали в регіоні, який у всіх асоціюється далеко не в першу чергу з мистецтвом. Коли ми лише створили музей, то зіткнулися з хвилею критики. Здається, це через те, що ще не відболіли події, які були до війни. Наразі це вже інакше сприймається. Цей проєкт, до речі, добре допомагає зрозуміти, що таке Луганськ, крім шахт.

Такі проєкти, що описують реальність, створюють її мапу, це гарний інструмент діалогу з тими, хто перебуває в інших умовах. Зараз наша організація бере активну участь у міжнародних проєктах для освітян із різних країн із розробки уроків для школярів про радянське минуле, репресії, політичні переслідування, розкуркулювання. І цей спільний важкий досвід допомагає побачити спільне між нами. Це стає основою діалогу.

Для України зараз дуже важливо не зупинятися на досягнутому, нам багато вдалося, і є гарна зовнішня підтримка, але країні та людям у ці 30 років було

дуже важко. Тож зараз треба пам'ятати, що без порозуміння та без постійного контролю за владою ця рівновага може зруйнуватися знову.